

Posudek na bakalářskou esej

Zuzana Schmidtová, Slovenská menšina v České republice a Spojených státech amerických, Univerzita Karlova v Praze, Fakulta humanitních studií, Praha 2009, 44 stran textu, včetně příloh.

Autorka bakalářské eseje se rozhodla tématicky zaměřit na slovenskou menšinu žijící jednak z hlediska Slováků ve velmi blízkém prostředí na území dnešní České republiky a jednak na Slováky, respektive potomky slovenských přistěhovalců, pobývajících na rozsáhlém a rozdílném územním prostoru Spojených států amerických. Za cíl předkládané bakalářské práce si Zuzana Schmidtová stanovila „porovnání shod a rozdílů Slováků (osob slovenského původu) žijících v zahraničí, a to Slováků v České republice a ve Spojených státech amerických“. Ve stručné charakteristice svého metodologického přístupu k řešení vytyčeného cíle se vedle rámcového naznačení postupu své práce dotkla i terminologických otázek, zejména užívání termínů „slovenská menšina“, „osoby hlásící se ke slovenské národnosti či slovenskému původu“, „vystěhovalectví“, „krajan“, „zahraniční Slovák“. I když se jedná o pouhý pokus či náznak vymezení těchto termínů, je třeba pozitivně hodnotit, že si byla autorka vědoma jejich nejednoznačného používání.

Bakalářskou esej koncipovala Zuzana Schmidtová vedle úvodu (+ nečíslovaného metodologického přístupu k tématu a cíle práce) a závěru do čtyř základních kapitol. V první z nich označené v obsahu „Migrace“ (ve vlastním textu pak „Migrace Slováků“ – s. 3-12) se autorka zabývala migrací Slováků, v souladu s tematikou eseje pak zejména migrací do českých zemí a do USA a porovnáním těchto rozdílných migračních trendů. Druhou kapitolu („Společenské a kulturní aktivity slovenské menšiny po roce 1945“ – s. 13-24) věnovala zejména spolkovým aktivitám Slováků v době od konce druhé světové války do současnosti v českém i americkém prostředí a jejich srovnání. V této souvislosti se zabývala i vzděláváním a přístupem ke slovenštině v těchto rozdílných prostředích, stejně jako prezentaci slovenštiny v masmédiích obou států. Ve třetí kapitole („Finanční a jiná podpora slovenské menšiny“ – s.27-31) se soustředila obecně na finanční otázky (podpora ze strany domovské země i států, v nichž v současnosti slovenské menšiny žijí), ale i na institucionální podporu slovenských minorit ze strany Slovenské republiky. V této části se dotkla i diskutovaných otázek zákonného vymezení postavení Slováků žijících v zahraničí a podmínek pro získání „průkazu Slováka žijícího v zahraničí“. Podkapitolku 3.5. pak věnovala „Světovému sdružení Slováků v zahraničí“. Čtvrtou kapitolu „Slováci sobě“ (s. 32-38) orientovala autorka směrem k názorům, postojům a také zkušenostem „zainteresovaných Slováků“ - představitelů spolků, akademických a vědeckých pracovníků. Sledovala jejich názory na současnou situaci Slováků v ČR a USA, jejich reflexi nejpalčivějších problémů a finančních otázek a také jejich pohled na budoucnost Slováků v České republice a ve Spojených státech.

V závěrečném shrnutí pak Zuzana Schmidtová prezentovala jednak přehled sledovaných otázek a jednak výsledky, k nimž dospěla, i otázky, které zůstávají otevřené. Součástí bakalářské eseje je seznam literatury a internetových zdrojů a také krátká příloha.

Při volbě tématu, sběru materiálů i při vlastní práci na bakalářské eseji vykazoval přístup Zuzany Schmidtové výrazné osobní zaujetí, samostatnost a zároveň také pracovitost. Tyto dobré vstupní předpoklady však autorka předložené bakalářské eseje ve výsledku ne zcela zúročila. Zejména kapitola čtvrtá - „Slováci sobě“, která se mohla stát stěžejní částí její práce, představuje spíše doplněk bakalářské eseje. V této pasáži by bylo nepochybně v silách a schopnostech autorky provést důkladněji, propracovaněji a hlavně širěji založený sběr dat i následnou hlubší analýzu. Rovněž metodologická část představuje spíše stručné shrnutí osobního přístupu ke zpracování. A autorka se nevyvarovala ani formálních pochybení. Jedná se například o odkazování či spíše o neodkazování na zdroje, z nichž vycházela, a to zejména u problematiky finanční podpory ze strany Slovenské republiky i ze strany obou hostitelských zemí. A i když sama autorka není českou rodilou mluvčí, mohla pečlivější závěrečná redakce textu zabránit velkému množství „slovakismů“ a formálních nedostatků (např. rozdílné označení kapitoly v textu a v obsahu).

Vezmeme-li v úvahu u předkládané bakalářské eseje souhrnně stránku obsahovou, metodologickou i formální, navrhuji vzhledem ke všem shora uvedeným skutečnostem, celkové hodnocení v rozmezí mezi „slabou dvojkou“ a „trojkou“ podle prezentace práce a její obhajoby v průběhu oponentního řízení, přičemž je třeba vzít v úvahu zejména tu skutečnost, že stanovený základní cíl bakalářské práce tj. porovnání shod a rozdílů Slováků žijících v ČR a USA v zásadě naplnila.

9. března 2009

Miloslava Turková

